

ב"ה

קובץ ליקוט עניינים וביאורים

בקשר ל'ליקוט השבועי':
יתרו תשל"ד

נדפס בלקוטי שיחות
חלק יא, שיחה ב לפ' יתרו - ע' 80

יו"ל לקראת ש"פ יתרו תשע"ד
- "ארבעים שנה"

קביעות שבועית בלקוטי שיחות -
ואתם תלוקטו

הלימוד בקובץ זה מוקדש

הוקדש על ידי

הערות והארות יתקבלו בברכה

בכתובת: rizs@neto.bezeqint.net או בפקס: 08-6882799.

*

ניתן לקבל את היו"ל על ידינו **בקביעות** -
על ידי כתיבה לכתובת או לפקס' הנ"ל

*

המעוניין להשתתף בזיכוי הרבים -
ולהקדיש לזכותו את אחד מהקובצים הבאים
יפנה להכתובת הנ"ל
או לטלפון מס' 050-4125205

1. תמצית ה'ליקוט' - מתוך "לקוטי ערכים":

דיבור

(עקימת פיו הוי מעשה)

ישנם מקרים שבהם מעשה הנעשה מחמת דיבור נחשב כחלק של הדיבור והמשך אליו.

וזאת, משום שהדיבור הוא פעולה גשמית, הקרובה ושייכת למעשה.

"חסמה בקול (כשהיתה שוחה לאכול הי' גוער בה, רש"י)... רבי יוחנן אמר חייב, עקימת פיו הוי מעשה" (והוה לי' לאו שיש בו מעשה ולוקין עליו, רש"י)². ובתוספות³ הסבירו "משום דבדיבורי קעביד מעשה, שהולכת ודשה בלא אכילה". אין כוונתם שהדיבור גרם למעשה (שכן אין עונש מלקות אלא למי שעשה מעשה בעצמו, לא למי שגרם לאחרים לעשות מעשה), אלא שהדיבור עצמו מעשה הוא, המעשה שנגרם ממנו נחשב כחלק ממנו, שכן הדיבור הוא פעולה גשמית - "עקימת פיו".

פיו הוי מעשה

ה"ה שפתייהו ה"ה (לקו"ש יא ענ"י 83)

דבר שבמנין

1. ביצה ג, ב.
2. ב"מ ז, ב.
3. ד"ה רבי יוחנן אמר.
4. ראה שבת קנג, ב: דעביד מעשה בגופי'.

דיבור (עקימת פיו הוי מעשה)

1. מעין דוגמא לזה - מעשה שלוחו של אדם.

2. מ"הערות הת' ואנ"ש" בתוכן

ה"ליקוט":

ב. בלקו"ש חי"א פ' יתרו (ב) מבאר בענין שביתתו של הקב"ה בשבת, ששבת בין מדבור, שנבראו בו עלמין דאתגליין עולמות גשמיים, בין ממחשבה, שנבראו בו עלמין סתימין דלא אתגליין עולמות רוחניים, משא"כ באדם אף שצ"ל "שבות כה" מ"מ השביתה מדיבור הוא רק מד"ס והשביתה ממחשבה

ואתם תלוקטו • קובץ ליקוט עניינים וביאורים פ' יתרו

אינה אלא מדת חסידות. והטעם בזה הוא, כי אין השתוות בין דיבורו של הקב"ה לדיבור האדם דמדיבורו של הקב"ה אתעביד מעשה משא"כ בדיבורו של האדם. אך מ"מ מד"ס אסור גם הדיבור. וגם ישנו חילוק בין דיבור למחשבה. כי אותיות הדיבור הן אותיות גשמיות ונפרדות מהאדם ויש להן שייכות וקנין למעשה ולכן ביכולת הדיבור להכריח פעולה כמחז"ל בלאו דמחמר וכו', אולם אותיות המחשבה הן רוחניות ודקות ואין להן שייכות למעשה כי אף שהחלטת האדם במחשבתו מביאה לפעולותיו מ"מ אין להמחשבה (שהיא רוחנית) שייכות וקנין לפעולותיו. ע"כ עיי"ש בשיחה ובמ"מ.

ויש להבין, דהרי ידוע דבמחשבה טובה יש בריאה בעולמות רוחניים ומלאכים וכו' ועד"ז להיפך, א"כ הרי לכאוף, במדה זו יש השתוות כביכול בין מחשבתו של הקב"ה שנבראו ממנה עולמות רוחניים למחשבתו של האדם (אבל אין לשאול ממרז"ל ברכות ד"ו אפי' חושב אדם לעשות מצוה וכו' מעלה עליו הכתוב כאילו עשה, דשם אי"ז מצד מחשבת האדם מצ"ע ועד"מס' קידושין דמחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה).

ויש להעיר עוד מזהר ויקרא ק"ה הובא בכ"מ, דהרהור לא עביד מידי ולא אתעביד מיני' קלא ולא סליק, משא"כ דבור דאית לי' קלא וסלקא לעילא ואתער מלא אחרא עיי"ש.

מאיר י. לבנוני

ישיבת תורה ודעת, ברוקלין

- ב. בלקו"ש חי"א פ' יתרו (ב) מבאר בארוכה החילוק שיש בין מעשה דיבור ומחשבה, והחילוק שבין דיבור למחשבה הוא, אשר לדיבור יש שייכות וקנין למעשה, ולכן ביכולת הדיבור להכריח פעולה. ומביא דוגמא בהלכה, לאו דחסימה אשר לפי שיטת ר' יוחנן חייבין על חסמה בקול ונחשב ללאו שיש בו מעשה ולוקין עליו, כי עקימת פיו היא מעשה, משא"כ בנוגע למחשבה, וז"ל: אולם מחשבה אין לה שייכות לפעולה, כי אף שהחלטת האדם במחשבתו מביאה לפעולותיו אין למחשבה - שהיא רוחנית, שייכות וקנין לפעולותיו. ולהלן בשיחה כ' וז"ל: אבל מעשה שניגרים ע"י מחשבה שהיא רוחנית אין המעשה המשך דהמחשבה ושייך אלי', כי הוא נפרד לגמרי ממנה, עכת"ד.

אבל לכאורה צריכים להבין, כי הרי מצינו כמה עניינים שנעשים גם במחשבה, והמחשבה נחשב למעשה, וכמו שכתוב בגמ' (קידושין נט, ב): שאני מחשבה של טומאה דכי מעשה דמי ע"כ לשון הגמ'. ועל ידי המחשבה לבד כבר ראוי הדבר לקבל טומאה. וכן בתוס' שם (ד"ה מיד) מחשבה מיהא תפיק א', דכך הדבר לגבי תרומה אשר כמעשה דמי, כי אפשר להפריש תרומה במחשבה, וכמו שמצינו בגמ' (גיטין לא, א) אשר ניטלת באומד ובמחשבה ומותר לאכול השאר, כי כבר חולין הוא ולא צריך לחכות עד שיפריש. וכן בנוגע לקדשים אשר אפשר להקדיש במחשבה וכן פסול קדשים, וכן פיגול זה במחשבה, דרואים מכ"ז שבמחשבה אפשר כן להכריח ולפעול עניינים שחוץ ממנו.

ואפשר לומר שהכוונה בהשיחה הוא, זה אשר מחשבה

לא יכול לפעול מעשה כמו דיבור, כי דיבור יכול

להכריח מעשה כפשוטו, ועד שנחשב ללאו שיש בו מעשה

אפילו לגבי מלקות, כמו שמבואר בהשיחה בנוגע ללאו דחסימה.

משא"כ במחשבה אא"פ לפעול שום דבר על הזולת רק שיש דברים מיוחדים שאפשר לעשותם גם במחשבה כמובא לעיל.

ומ"ש בגמ' שם (קידושין) שמחשבה דטומאה כמעשה דמי, היינו רק בנוגע להמדובר שם אשר מחשבה מבטל מחשבה, אז קאמר הגמ' שהמחשבה דטומאה לפי ערך מחשבה רגילה זה נחשב למעשה, ואא"פ לבטלה במחשבה אחרת.

דוד פלאטקא

- 770 -

דיבורו של הקב"ה חשוב מעשה

הת' יוסף יצחק גרינבערג

תלמיד בישיבה

/ה/

באחד הגליונות הקודמים דישיבתנו הקשו:

בלקו"ש חי"א פ' יתרו (ב' עמ' 81) מבאר כ"ק אדמו"ר שליט"א בנוגע לדיבורו של הקב"ה, שזהו כמו שביתה מעשי כיון שמדיבורו של הקב"ה נעשה מעשה כו' משא"כ דיבורו של אדם.

ושם: "... דיבורו של הקב"ה ... חשיב מעשה ממש ...".
ובהערה 13: "אזה"ת שמות שם (כרך ז' ס"ע ב' תשב ואילך). וראה ב"ר פמ"ד, כב (הובא באזה"ת שם): מאמרו של הקב"ה (חשוב) מעשה". עכלה"ק.

ויש להעיר אמאי אינו מציין להגמי בשבת (ק"ט, ב'): "מניין שהדיבור כמעשה שנאי בדבר ה' שמים נעשו". עייכ קושייתם

ואוי"ל הביאור בזה:

הנה עיקר הראיה בהשיחה הוא על זה שדיבורו של הקב"ה חשוב מעשה ממש, פירוש - שדיבורו של הקב"ה נחשב כמו העשיה שלנו, שעל ידה נעשה מעשה בדברים גשמיים בעוה"ז.

ולכן רצונו לומר אע"ג דבשבת שבת הי' מדבורו - מ"מ אין אנו מוזהרים מה"ת אלא על עשיה בלבד - כיון שדבורו דהקב"ה (וממילא - שביתה מדבורו) נחשב כ (שביתה מ) עשיה שלנו.

ולפי הנ"ל י"ל דזה שלא הביא ראיה מהפסוק "בדבר הי' שמים נעשו" (שממנו לומדת הגמי בשבת שדבורו של הי' חשוב מעשה) - כיון שמשם אין ראיה חזקה שדבורו של הקב"ה נחשב כעשיה גשמית שלנו כיון שהשמים אינם ממהות הגשמי שלנו, כמשי"כ הרמב"ם (פ"ג מהלי יסוה"ת) שאינם קלים ולא כבדים ואין להם צבע ולא טעם וריח.

[ולחוסף, דמאמר זה בגמי שבת (מגין שהדבור כוי בדבר גוי) מובא בסמיכות להא ד"אמר ר' המנונה כל המתפלל בעש"ק ויכולו מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית" - שגם בזה אין הפירוש שע"י אמירת ויכולו נעשה איזה מעשה גשמי, כפשוט]

וע"כ מביא ראיה מהמד"ר - דשם איתא שדבורו של הקב"ה חשוב מעשה ממש.

החילוק בין דיבור למחשבה לגבי לאו שיש בו מעשה

הרב יעקב יוסף קופרמן

ר"מ בישיבת תות"ל - קרית גת, אה"ק

בלקו"ש חי"א שיחה ב' לפרשת יתרו מבאר בארוכה בסעיף ד ואילך דדוקא כשהאדם פועל מעשה בדיבורו חשיב כ"לאו שיש בו מעשה", משום שהדיבור - עקימת פיו - הוא "פעולה גשמית הקרובה ושייכת למעשה", אבל מעשה שנגרם ע"י מחשבה שהיא רוחנית "אין המעשה המשך דהמחשבה ושייך אלי' כי הוא נפרד לגמרי ממנה", ולכן לא חשיבי כלאו שיש בו מעשה.

ובזה מבאר הא דאמרינן דעדים זוממים "אין בהם מעשה" משום דישנם בראי' (סנהדרין ס"ה, ב) ופרש"י שם "עיקר חיובא בא ע"י ראי' שמעידין שראו וראי' לית בה מעשה", אף שסו"ס ע"ז מתעביד מעשה - שמתחייב הנדון, ומ"ש מחסם את הבהמה בקול דחשיבא מעשה - לפי שע"י דיבורו נעשה מעשה? ולהנ"ל א"ש משום דאין המעשה מצטרף אלא לדבור להחשיבו כמעשה, ולא לראי' - מחשבה - שהם יותר רוחניים וכו', ע"ש בארוכה.

ולכאו' צ"ע מהא דבתמורה (ד, ב) אמר רבי יוסי ברבי חנינא דאף המקדים תרומה לבכורים אינו לוקה, ופריך "ומאי שנא מימר דלקי משום דבדיבורו עשה מעשה, מקדים תרומה לבכורים נמי לילקי משום דבדיבורו עשה מעשה".

ובשיטה מקובצת (נדפס עה"ג שם) תמה על קושיית הגמ' "תימה לישני שאני תרומה דאיתיה במחשבה" ? - והיינו דכיון דאין צריך לזה דיבור משום דתרומה איתא במחשבה, ומשום זה אין לוקין במקדים תרומה לבכורים, ומה הדמיון לתמורה, ותירץ שם השיט"מ ד"מצינו למימר מ"מ ע"י מחשבה אתעביד מעשה".

והיינו דלכך הוקשה לגמ' מתמורה על מקדים תרומה לביכורים, משום דסו"ס ע"י מחשבתו אתעביד מעשה וא"כ הול"ל ללקות, וכמו בתמורה דלוקין משום דע"י דיבורו איתעביד מעשה, ה"ה כשע"י מחשבתו נעשה מעשה, ג"כ נק' לאו שיש בו מעשה, ודלא כהמבואר לעיל בשיחה דשאני מחשבה מדבור ?

והנה בשיטה מקובצת בפרק המפקיד (מג, ב) מצינו כפי המבואר בשיחה דע"י מחשבה לא מקרי שיש בו מעשה, דבזבחים (כט, ב) אמרינן דהא דמחשב בקדשים לוקה, הוא רק אליבא דהמ"ד דלוקין על לאו שאין בו מעשה, ולכאור' לשיטת הסוברים דמחשבה דפגול הוי בדבור דוקא, הרי גם בפגול אתעביד מעשה בדיבורו (כמו בממיר), ולמה אמרו דפגול מקרי לאו שיש בו מעשה ? ומתרץ הש"מ שם בשם התוס' שאנן דמכאן ראי' להשי' דמחשבת פגול הויא מחשבה לחוד, ושוב לא נקרא לאו שיש בו מעשה אף כשפיגל בדבור, כיון שאפשר לפגל במחשבה, ע"ש. ומבואר להדיא דכשהמעשה נגרם ע"י מחשבתו, אינו מצטרף להחשיבו כלאו שיש בו מעשה וכפי המבואר לעיל בשיחה.

[ובאחרוני זמנינו שקו"ט בסתירת דברי הש"מ מתמורה לב"מ, וראה במשנת יעב"ץ (חו"מ סי"ד) שנקט דבאמת יש כאן מחלוקת יסודית בהגדר דלאו שיש בו מעשה, ע"ש. ובאפיקי ים (ח"א סכ"ד) מבאר דלא פליגי, ומחלק בין המחשבה דפגול להמחשבה דמקדים תרומה לבכורים, דאם המעשה דאתעבידא בדיבורו הוא הוא גוף האיסור ממש כבמקדים תרומה אזי לא שני לן אם נעשה ע"י דיבורו או ע"י מחשבתו; משא"כ בפגול דעיקר הלאו הוא על מחשבת הפגול ולא על מה שמקלקל את הקדשים, ולכן לא מקרי לאו שיש בו מעשה כו', ע"ש בארוכה.

ולכאור' לפי הביאור שבשיחה דמצד שהמחשבה היא רוחנית אין ביכולת המעשה להצטרף ולהיות המשך להמחשבה - להחשיבה כלאו שיש בו מעשה - הרי אין מקום לחילוקו של האפיקי ים, משום דבכל

סוג מחשבת איסור אין לצרף את המחשבה למעשה, ולכאור' בהכרח שיש כאן איזו מחלוקת יסודית בין השיטות].

ובכל אופן צריך ביאור למה בכל השקו"ט שבשיחה לא הוזכר מזה כלל (לא=בהפנים, ולא בהערות), אף שמביא מספרים יותר מאוחרים מהש"מ לא סייעתא מדברי הש"מ בב"מ, ולא קושיא מדברי הש"מ בתמורה - אשר נוגעים ישירות לכללות הביאור שבשיחה.

ב. וי"ל הביאור בזה ע"פ מ"ש בהערה 18 בשיחה הנ"ל, על המבואר בפנים שאותיות הדיבור הן אותיות גשמיות ויש להן שייכות וקירוב למעשה ולכן ביכולת הדיבור להכריח פעולה וכמחז"ל בלאו דמחמר", ובהע' 18 מביא ע"ז כמה מ"מ דע"י דיבור האדם יכול להעשות מעשה, ע"ש. ואז מוסיף "אבל בתמורה (ג, ב) "דבדיבורו עשה מעשה", ה"ז רק "שעושה מחולין לקדשים" (רש"י שם), עכ"ל ההע'.

ולכאור' יל"ע מה הכוונה בזה, דהרי אין צורך לשלול קס"ד שע"י הדיבור של תמורה אכן נעשה שינוי בגשם הבהמה, אבל לאידך הרי גם השינוי שנפעל בבהמה ע"י דיבורו "שנעשה מחולין לקדשים" חשיב כמעשה ולוקין ע"ז ככל לאו שיש בו מעשה (לדעת הגמ' בתמורה שם, אבל ראה ש"י הרמב"ם בריש הל' תמורה ועוד, ואכ"מ).

וא"כ כשמבארים שע"י דיבורו של האדם יכול להעשות מעשה מצד הקירוב שבין דיבור למעשה וכו', מה נוגע כאן להדגיש שזה שבתמורה נעשה מעשה ע"י דיבורו, זהו"ע ענין אחר. דממנ"פ: אם מדברים מצד דיני התורה הרי אין כל חילוק בין ה"לאו שיש בו מעשה" שבמחמר (או בחוסם את הבהמה בקולו בשעת דישה) לבין ה"לאו שיש בו מעשה" שבתמורה, ואם מדברים על המציאות הגשמית - הרי אין כל צורך להדגיש שבתמורה לא חל שינוי גשמי בבהמה ע"י דיבורו, וכפשוט. ומההע' הנ"ל נראה שיש כאן איזה צורך להדגיש שלא נדמה את המעשה הגשמי שבמחמר וכיו"ב, למעשה הרוחני שנפעל בתמורה, וצ"ב.

ג. אך הענין הוא שזכינו בזה לביאור מכ"ק אדמו"ר עצמו בהרשימה בענין "לא מחשבותי מחשבותיכם" (חוברת קנא), שמבאר איך שמחשבת האדם אינה פועלת, משא"כ למע' שבמחשבה א' נבראו כל העולמות, ולכן נאמר "כי לא מחשבותי מחשבותיכם" אף שגם אין

דיבורו כדיבורינו, משום שבדבור מצינו שדבור האדם יש לו יכולת לפעול פעולות מסוימות, וא"כ יש קצת התדמות בדבור האדם לדיבורו של הקב"ה, ע"ש.

ומביא שם דוגמא לזה דע"י דיבור האדם נעשית פעולה, דמצינו דעקימת שפתיו הוי מעשה, מעשה זוטא (הרשב"א רפ"ג דשבועות) - "כלאו דמחמר שנעשה ריצת הבהמה ע"י צעקתו, ואינו כמו לאו דממיר שאין שינוי בגשמיות, שאת"ל שגם ממיר א"כ דבור לאו דוקא וגם במח' יכול לעשות כזה", ומביא כמה דוגמאות שגם ע"י מחשבת האדם נפעל הענין כתרומה, ופגול, וממשיך "וא"כ מאי נפק"מ בין מתשבה לדיבור".

והיינו שבהכרח לחלק בין מחמר שנעשה שינוי בגשמיות, לממיר שלא נעשה שינוי בגשמיות, דהדוגמא לדיבור האדם שעושה פעולה הוא לאו דמחמר דוקא, דזה חשיב פעולה שנעשה ע"י דיבורו שינוי בגשמיות, וענין זה שייך רק בדיבור ולא במחשבה שאינה פועלת.

משא"כ בלאו דממיר וכיו"ב שלא נעשה שינוי בגשמיות, אין זה דוגמא לכך שדיבור האדם יכול לפעול מעשה דהרי ישנם גם דוגמאות בעניינים אלו שהענין נפעל גם ע"י מחשבתו, ועכצ"ל דזה לא חשיב כפעולה ממש.

ולכן בהשיחה הנ"ל כשמבאר איך שדוקא לדיבור יש שייכות וקירוב למעשה, ולכן ביכולת הדיבור להכריח פעולה, משא"כ המחשבה אין לה שייכות לפעולה - הוצרך להדגיש שהדוגמא ל"יכולת הדבור להכריח פעולה" הוא דוקא ממחמר וכיו"ב, משא"כ זה שע"י דבורו יכול לגרום לחולין שיעשו קודש, אין זה שייך לנדו"ד, משום דזה ישנו לפעמים במחשבה והוא מה שהתורה נתנה לו כח לפעול שינוי בדין הבהמה וכיו"ב ע"י דיבורו (או אפי' מחשבתו), ואינו ענין לזה שביכולת דבור האדם "להכריח פעולה" - ועד שמצד זה יש איזה התדמות בין הדבור שלמטה לדיבור שלמע' וכנ"ל - שזה ישנו דוקא בדיבור ולא במחשבה.

ד. ולפי"ז יש ליישב הא דלא הוזכר כלל בהשיחה דברי השיטה המקובצת (בב"מ ובתמורה) הנ"ל, משום די"ל דכל החילוק שבין דבור למחשבה - ביחס למעשה - שנת' בהשיחה, הוא רק בנוגע למעשה גשמי. דאם המעשה נגרם ע"י הדיבור חשיב כ"לאו שיש בו מעשה"

דהיות שאותיות הדבור הן "אותיות גשמיות הבל גשמי ש"נצטייר"
לאותיות א, ב, כו' ע"י ה' מוצאות הפה, עקימת שפתיים וכו'" (ס"ד
שם), אז המעשה הגשמי שנגרם ע"י זה, מתייחס להאדם שנחשב
"המשך הדבור חלק ממנו ולכן אי"ז דיבור לבן אלא "יש בו (-בהדיבור
עצמו) מעשה" (ס"ו שם).

ומשא"כ "מעשה שנגרם ע"י מחשבה שהיא רוחנית אין המעשה
המשך דהמחשבה ושייך אלי' כי הוא נפרד לגמרי ממנה" (שם) ולכן
בעדים זוממים א"א להמעשה להצטרף להראי' שתחשב כלאו שיש בה
מעשה.

וא"כ י"ל שכ"ז אינו שייך אלא במעשה גשמי, אבל בנוגע למעשה
"רוחני" כפגול או מקדים תרומה - אין לחלק בין דבור למחשבה, דכל
ה"ריחוק" שבין מחשבה למעשה הוא בפעולה גשמית, אבל זה שבדיני
התורה חל שינוי בכהמה או בתבואה, שכל הענין מלכתחילה הוא
"רוחני" אזי באם אפשר עפ"י דיני התורה לפעול אותו שינוי גם ע"י
מחשבה, אז אין הכרח לחלק את החילוק שבשיחה - דדוקא כשהשינוי
נפעל ע"י דבורו אז חשיב כלאו שיש בו מעשה, ומשא"כ כשהשינוי
נפעל ע"י מחשבתו - אלא שפיר י"ל כדברי השטמ"ק בתמורה הנ"ל,
דאם ע"י הפרשת התרומה בדבור חשיב מעשה, אזי גם כשמפריש ע"י
מחשבתו חשיב מעשה.

או לאידך י"ל כדברי השטמ"ק בפ' המפקיד (הנ"ל) דכיון שאפשר
לפגל בלב אזי גם כשמפגל בדבור לא חשיב כלאו שיש בו מעשה, אבל
כ"ז אינו שייך להשיחה שמחלק להדיא בין דבור למחשבה, דזהו דוקא
במעשה גשמי וכנ"ל, ושוב אפשר לומר דגם כ"ק אדמו"ר יסכים
לחילוקו של האפיקי ים בין סוג המחשבה דפגול והמחשבה בתרומה,
או שיסבור כהמשנת יעב"ץ דיש כאן מחלוקת וכו' וכנ"ל, ובכל אופן
אין לזה שייכות לכללות הביאור בשיחה.

ה. אולם יש להוסיף דאף שביארנו שהחי' שנת' בשיחה בין
מחשבה לדיבור הוא בנוגע לפעולה גשמית דוקא, אבל כללות הביאור
בענין "בדיבורי" קעביד מעשה" המבואר שם בסעיף ו שאין הפי'
שהאדם נענש על מעשה שנעשה ע"י אחרים, אלא שהוא הי' סיבה
וגרם לזה - דבכדי להענישו מלקות צריכים שהאדם יעבור על הלאו
ע"י מעשה שלו, אלא הפי' הוא דכשהאדם פועל מעשה בדיבורו הרי
מכיון שהמעשה בא רק ע"י דיבורו של האדם הרי"ז המשך הדיבור

וכו' - שהרי בא מכח הדיבור גרידא - ולכן יש בהדיבור עצמו מעשה (ע"ש היטב) - הרי כל זה שייך לומר גם ב"מעשה רוחני", שאינו מספיק שע"י דיבורו נגרם מעשה להחשיבו כלאו שיש בו מעשה, אלא הפי' הוא שמכיון שהמעשה בא רק ע"י דיבורו של האדם הרי"ז המשך הדיבור וחלק ממנו וכו' (וע"ד מ"ש בשיחה בנוגע למעשה גשמי), אבל באופן שאין קשר בין הדבור למעשה (כדלקמן), א"א להחשיבו כ"לאו שיש בו מעשה".

ועפ"י אפשר ליישב את קושיית הש"מ בהמפקיד (הנ"ל) אמאי חשיב פגול כלאו שאין בו מעשה, והרי "בדיבורו אתעביד מעשה" שהבהמה נפסלת ע"י דיבורו?

וע"פ הנ"ל א"ש משום דבפגול ל"ש לומר שהמעשה הוא המשך וחלק מהדיבור:

דכשנתבונן מהו הדיבור, ומהו המעשה שנעשה ע"י הדיבור, נראה ברור דאף שהמעשה נגרם ע"י הדיבור, אבל אינו בא כהמשך וחלק ממנו, דהרי בדבורו הוא אומר שהוא רוצה לאכול או לזרוק שלא בזמנו, ולפועל הרי אין זה נעשה כלל, שהרי אין אנו מניחים אותו לקיים בפועל את מה שאמר בדבריו, אלא שהתורה אמרה שאם אדם מחשב ענינים אלו בשעת ההקרבה, אזי הקרבן נעשה פגול ואסור לאכול, וא"כ אין זה המשך לדיבורו שהוא מעולם לא אמר שהוא רוצה לפסול את הקרבן, לעשותו פגול וכיו"ב - ולכן אין לומר ע"ז דבדיבורו אתעביד מעשה, ולכן הקשה רב אשי בזבחים שם למה לוקין ע"ז "והא לאו שאין בו מעשה הוא", והוצרכו לתרץ שזה אליבא דרבי יהודה הסובר דלוקין על לאו שאין בו מעשה.

להערות והארות, וכן לקבלת קובץ זה בקביעות ניתן לפנות לכתובת:

rizs@neto.bezeqint.net

או לפקס' 08-6882799

*

להקדשות - 050-4125205

קביעות שבועיות בלקוטי שיחות
ואתם תלוקטו